

DIMENSIUNEA APLICATIV-INTEGRATOARE A CURSULUI DE CULTURA COMUNICĂRII ȘI LIMBAJUL DE SPECIALITATE ÎN FORMAREA VIITORILOR KINETOTERAPEUȚI

Luca Aliona,

Universitatea de Stat de Educație Fizică și Sport, Chișinău, Republica Moldova

Rezumat. În ultimul deceniu, în învățământul superior din Republica Moldova s-au produs reforme substanțiale, una dintre măsurile realizate de către ministerul de resort fiind trecerea de la instruirea axată pe conținuturi la cea axată pe competențe. În acest context, cursul de cultura comunicării și limbajul de specialitate predat în USEFS se încadrează în categoria disciplinelor de formare a abilităților și competențelor generale. Scopul principal al cursului rezidă în formarea competențelor de comunicare, în vederea integrării sociale și profesionale ulterioare eficiente. Lucrarea de față include rezultatele unui chestionar aplicat studenților Facultății de Kinetoterapie a USEFS în decursul a trei ani universitari (2013-2014, 2014-2015, 2016-2017), prin intermediul căruia s-a urmărit determinarea dimensiunii aplicativ-integratoare a acestei discipline de studiu, evaluarea măsurii în care ea răspunde intereselor și nevoilor de formare profesională ale viitorilor specialiști din domeniul culturii fizice de recuperare, precum și a calității organizării procesului didactic la orele respective.

Cuvinte-cheie: pregătire profesională, competențe de comunicare, limbaje specializate, aplicare, integrare, cultura comunicării și limbajul de specialitate, calitatea organizării procesului didactic.

Actualitate. Învățământul superior din Republica Moldova are menirea de a asigura pregătirea profesională a studenților în vederea integrării lor eficiente în câmpul muncii, fapt care a determinat, pe lângă alte acțiuni întreprinse de organele de resort, și trecerea de la instruirea axată pe conținuturi la cea axată pe competențe. Competența profesională reprezintă „capacitatea de a aplica, a transfera și a combina cunoștințe și deprinderi în situații și medii de muncă diverse, pentru a realiza activitățile cerute la locul de muncă la nivelul calitativ specificat în standard. Competența profesională înseamnă îmbinarea și utilizarea armonioasă a cunoștințelor, deprinderilor și atitudinilor în vederea obținerii rezultatelor așteptate la locul de muncă. A fi competent într-un domeniu profesional înseamnă: a aplica cunoștințe de specialitate, a folosi deprinderi specifice, a analiza și a lua decizii, a fi creativ, a lucra cu alții ca membru al unei echipe, a comunica eficient, a te adapta la mediul de muncă specific, a face față stresului personal și profesional și situațiilor neprevăzute” [2].

Printre rațiunile cele mai cunoscute ale introducerii competențelor, în lucrările de specialitate sunt subliniate: străvechea necesitate de apropiere a școlii de viață; nevoia de introducere a unor contexte practice, inedite sau simulate, în procesul educațional; evaluarea în mod integrat a cunoștințelor, capacităților și atitudinilor studenților; adaptarea conținuturilor la interesele și potențialul acestora ș.a. [3, p.32].

În contextul învățământului axat pe formarea de competențe, cursul de cultura comunicării și limbajul de specialitate (CCLS) predat în USEFS vine să completeze cel dintâi domeniu al competențelor-cheie, prevăzute de învățământul obligatoriu – comunicare în limba maternă, dar și aria de competențe de relaționare interpersonală, interculturală și competențe civice, spirit de inițiativă și antreprenoriat, sensibilizare culturală și conștiință culturală. În USEFS, cursul respectiv se încadrează în categoria disciplinelor de formare a abilităților și competențelor generale și este predat în semestrul I (pentru grupele cu instruire în limba română) și în semestrul al II-lea (pentru alolingvi).

Importanța acordată formării abilităților de comunicare ale viitorilor specialiști a crescut considerabil în ultimul timp, fapt ilustrat nu doar de numărul impunător de lucrări de specialitate publicate în domeniu, dar și de cel al actelor normative adoptate la diferite niveluri. Astfel, unul dintre documentele recente emise de Ministrul Educației le solicită centrelor universitare din Republica Moldova să implementeze „Recomandările pentru educația interculturală în instituțiile de învățământ superior”, elaborate de către specialiștii din cadrul ministerului, care acordă un rol prioritar formării competențelor de comunicare interculturală. Una dintre acțiunile recomandate este introducerea obligatorie în planurile de învățământ a unor cursuri de limbă română de comunicare, inclusiv *Tehnici de comunicare, Corespon-*

dența de afaceri etc., indiferent de domeniul de formare profesională [4].

Astazi, scopul învățării limbilor s-a modificat esențial, accentul plasându-se pe formarea unui repertoriu comunicativ, în care să fie antrenate toate competențele lingvistice, un rol important revenindu-i competenței de aplicare a limbajelor specializate în activitatea profesională ulterioară. Un aspect semnificativ este și faptul că învățarea unei limbi reprezintă un proces continuu, dezvoltarea motivației pentru această învățare, a capacității și a încrederii de a realiza o nouă experiență comunicativă în afara mediului universitar devenind o necesitate în contextul social contemporan.

În viziunea unui grup de cercetători de la Universitatea din Arad (coord. A. Ardelean, O. Mândruț), competența de comunicare este esențială într-o lume globală, care asigură atât cunoașterea/ învățarea, cât și relaționarea persoanei în situații de viață, în familie, în timpul liber etc., precum și dezvoltarea altor competențe-cheie [1, p.36]. După părerea autorilor citați, „competența de comunicare în limba maternă este alcătuită dintr-un ansamblu de elemente componente, referitoare la: utilizarea limbajului ca instrument de comunicare orală și scrisă; reprezentarea, interpretarea și înțelegerea realității utilizând ca instrument limba; receptarea și comunicarea cunoștințelor; organizarea și orientarea sau modelarea gândirii și a comportamentelor” [1, p.36]. Așadar, competența de comunicare presupune, pe de o parte, capacitatea individului de a se exprima și de a interpreta, atât oral, cât și în scris, concepte, convingeri, sentimente, opinii etc.; pe de altă parte – capacitatea de interacționare cu alte persoane, de integrare socială și profesională.

În scopul formării competențelor curriculare vizate în documentele reglatoare, la cursul de cultura comunicării și limbajul de specialitate se urmărește identificarea cunoștințelor funcționale necesare pentru domeniul profesional ales de studenți, suplimentarea acestora cu abilitățile ce pot fi exersate și perfecționate în baza lor, determinarea atitudinilor ce vor condiționa comportamentul dorit, selectarea tehnicilor optime pentru formarea lor etc. Se insistă, în mod special, nu atât pe cunoașterea conținuturilor didactice, cât mai ales pe înțelegerea, aplicarea și integrarea lor.

Scop și metode. Pentru a releva dimensiunea aplicativ-integratoare a acestei discipline de

studiu, măsura în care ea răspunde intereselor și nevoilor de formare profesională ale studenților, principalele tendințe și aspirații ale acestora, precum și eficacitatea organizării procesului didactic la cultura comunicării și limbajul de specialitate, a fost elaborat un chestionar alcătuit din 20 de întrebări, care a fost aplicat în decursul a trei ani universitari (2013-2014, 2014-2015, 2016-2017) în toate grupele cu instruire în limba română ale Facultății de Kinetoterapie (titularul cursului – A. Luca).

În an. univ. 2013-2014, chestionarul a fost adresat unui contingent de 86 studenți, fiind aplicat în ianuarie 2014, adică după încheierea cursului de cultura comunicării și limbajul de specialitate, ceea ce a asigurat un grad maxim de obiectivitate. La fel s-a procedat și în anii următori. În an. univ. 2014-2015 au răspuns la întrebări 75 de subiecți, iar în an. univ. 2016-2017- 54 studenți (din două grupe academice). Rezultatele înregistrate au fost analizate, procesate și inserate în diagrame și tabele.

Analiza rezultatelor

În cele ce urmează, vom analiza chestiunile cele mai relevante pentru subiectul care ne interesează.

În literatura de specialitate stadiile de formare a competenței se abordează în patru faze:

a) *Incompetența neconștientizată* – subiectul nu are o anumită competență, dar nici nu realizează că ar avea nevoie de aceasta. Demersul educațional, întreg sistemul de motivare îl va plasa în fața necesității de a învăța ceva.

b) *Incompetența conștientizată* se zidește pe motivație și, implicit, este catalizatorul oricărei învățări. Subiectul își dă seama că nu știe ceva, nu poate face sau exprima ceva și caută modalitatea de a depăși situația.

c) *Competența conștientizată* este faza imediat următoare învățării, când subiectul, în procesul exersării, reflecției, își „controlează” comportamentele și spusele, raportându-le la ce a învățat recent.

d) *Competența neconștientizată* se formează ca extindere, după exersări suficiente în timp, când cunoștințele + abilitățile + comportamentele integrate devin automatisme. Dincolo de acest automatism stă creativitatea și expresivitatea [3, p.33].

Din aceste considerente, prima întrebare adresată studenților a vizat gradul în care aceștia con-

știentizează rolul formativ al CCLS în pregătirea lor profesională. Răspunsurile au fost afirmative în 97% din cazuri (anii univ. 2013-2014 și 2014-2015) și 92% (an. univ. 2016-2017) – Figura 1.

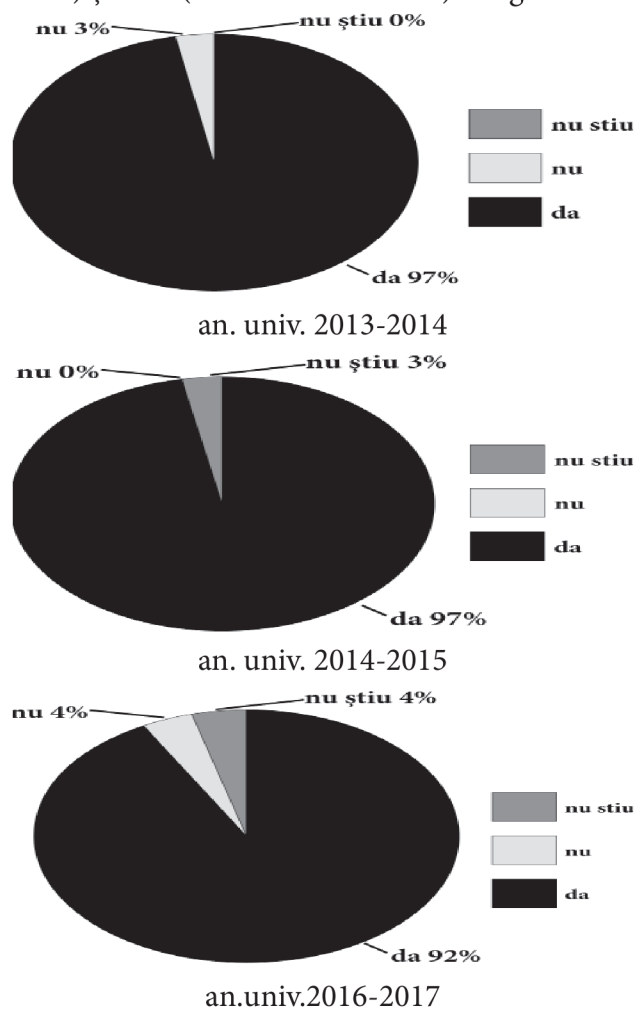

Fig. 1. Răspunsurile studenților la întrebarea: „Dvs. conștientizați importanța studierii culturii comunicării și limbajului de specialitate?”

Prin intermediul celei de-a doua întrebări am încercat să aflăm ce reprezintă studierea culturii comunicării și limbajului de specialitate pentru subiecții anchetați. Am constatat că, în an. univ. 2013-2014, 41% dintre studenți considerau că însușirea cursului de CCLS le oferă o șansă de afirmare profesională ulterioară, pentru 31% orele de CCLS au constituit o posibilitate de exprimare, de a fi ascultați, pentru 17 % aceste cunoștințe reprezintă o necesitate, iar pentru 8% – o preferință printre alte obiecte studiate. Celelalte variante de răspuns au avut o pondere neînsemnată. În an. univ. 2014-2015, se manifestă aceeași tendință: pentru cea mai mare parte a respondenților, cur-

sul de CCLS reprezintă o șansă de afirmare profesională în viitor (38%), o posibilitate de exprimare în cadrul orelor (36%), o necesitate (20%). În an. univ. 2016-2017, răspunsurile au fost distribuite aproximativ similar anilor precedenți, cu o ușoară tendință de a acorda prioritate mai mare opțiunii pentru o șansă de afirmare profesională în viitor (43%). Celelalte răspunsuri au fost: o posibilitate de exprimare în cadrul orelor (28%), o necesitate (21%), o preferință (8%) – Figura 2

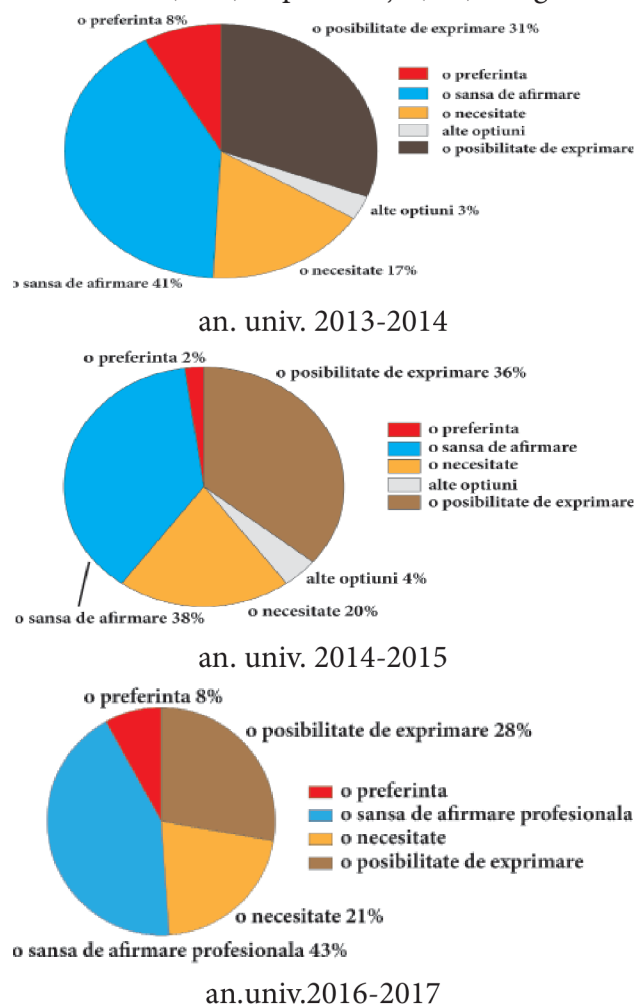

Fig. 2. Răspunsurile studenților la întrebarea „Ce reprezintă pentru Dvs. studierea CCLS?”

Alte câteva întrebări au urmărit relevarea interesului studenților față de studiul CCLS și a factorilor care îl determină. La întrebarea „Cum Vă apreciați interesul pentru studierea CCLS?”, în an. univ. 2013-2014, răspunsurile studenților s-au repartizat după cum urmează: 50% consideră că interesul lor este mediu, 36% – înalt și 11% – foarte înalt. Doar 3 % au răspuns că manifestă interes redus și nimeni nu a afirmat că acest inte-

res ar lipsi cu desăvârșire. În an. univ. 2014-2015, 15% dintre studenții anului I și-au apreciat interesul pentru însușirea CCLS ca fiind foarte înalt, 38% – înalt, iar 45% – mediu. Doar 2 studenți (circa 3%) au mărturisit că interesul lor este redus. Iar în anul universitar curent, au manifestat interes foarte înalt 9%, înalt – 39%, mediu – 53%, scăzut – 2% (1 student). Aceste răspunsuri reflectă interesul constant al studenților USEFS pentru însușirea disciplinei analizate (Figura 3).

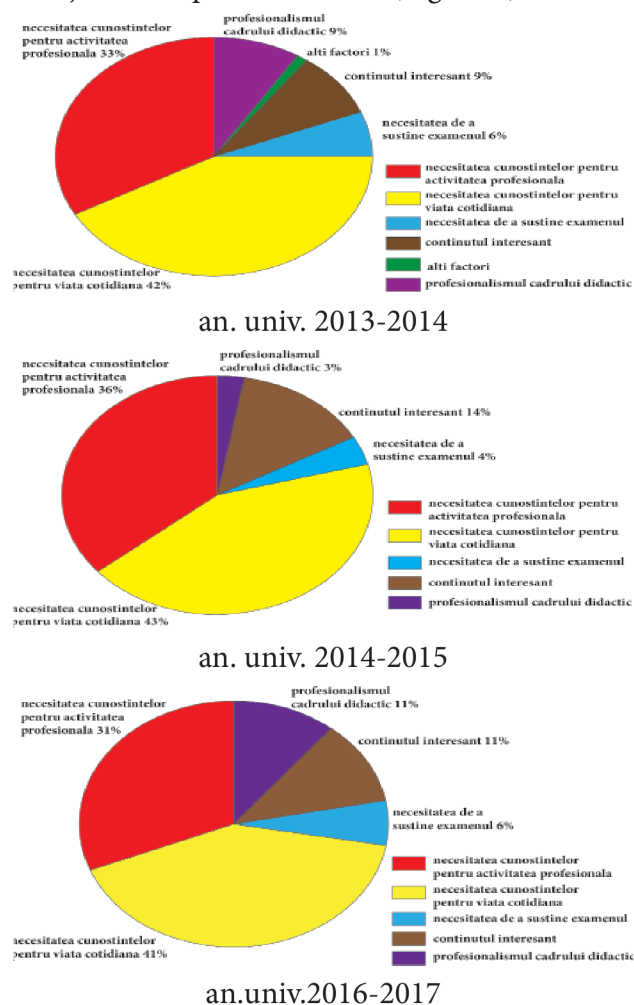

Fig. 3. Răspunsurile studenților la întrebarea „Ce a determinat interesul sporit pentru această disciplină?”

Per ansamblu, interesul sporit față de studierea CCLS a fost determinat în mod prioritar de: necesitatea acestor cunoștințe pentru viața cotidiană (în medie 42%) și pentru activitatea profesională ulterioară (în medie 34%), de profesionalismul cadrului didactic – titular al cursului (8%) și de conținutul interesant al disciplinei (11%).

Următoarea întrebare s-a referit la aspectele cele mai captivante ale cursului: „Ce V-a plăcut

mai mult la lecțiile de CCLS?”. Aspectele cele mai atractive ale cursului de CCLS în anii universitari 2013-2014 și 2014-2015 au fost: climatul psihologic adecvat (33% și, respectiv, 32%), strategiile didactice aplicate de profesor (25% și, respectiv, 22%), posibilitatea de a-și consolida cunoștințele de specialitate (21% și, respectiv, 25%), precum și conținutul interesant al disciplinei (20% și, respectiv, 21%). În anul curent, atmosfera creată la lecții (climatul psihologic adecvat) a fost apreciată înalt de 52% dintre studenți, metodele aplicate – de 18%. Au constituit factori de asigurare a caracterului atractiv al cursului faptul că orele de CCLS le oferă posibilitatea consolidării cunoștințelor de specialitate – pentru 17%, iar conținutul – pentru 13%. Se observă clar o transpunere a accentului de pe conținuturi didactice pe modalitățile de formare a competențelor, dat fiind că studenții au apreciat nu atât ceea ce s-a predat, cât, mai ales, cum a fost organizat cursul de CCLS (Figura 4).

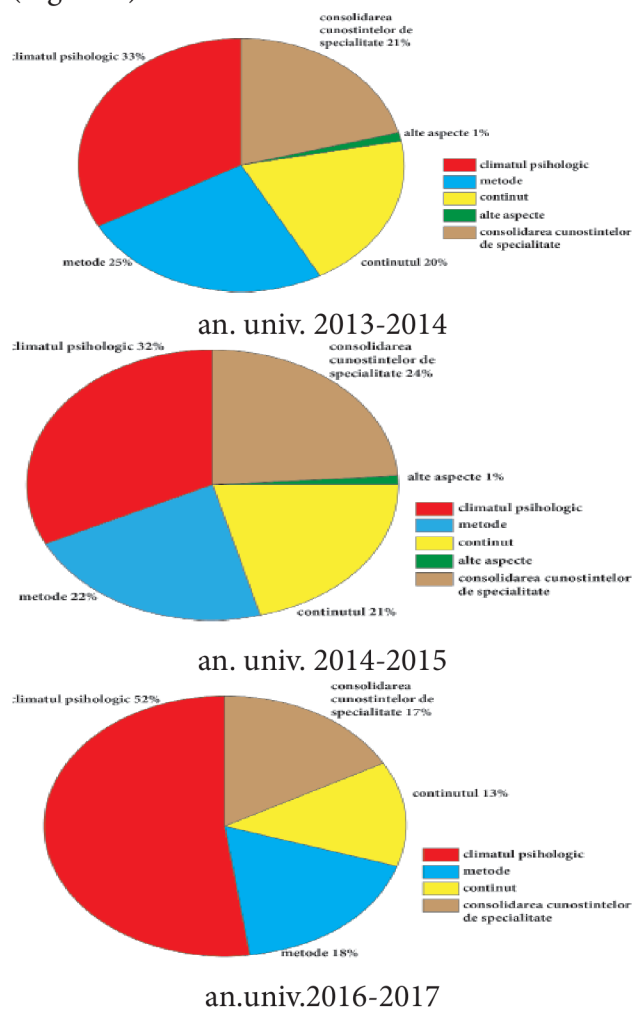

Fig. 4. Răspunsurile studenților la întrebarea „Ce V-a plăcut mai mult la lecțiile de CCLS?”

Dat fiind că, în învățământul axat pe formarea competențelor, conținuturile sunt perfectibile la orice disciplină didactică, am formulat câteva întrebări vizând conținutul cursului de CCLS.

În primele două cazuri analizate, pentru 61% dintre studenți temele propuse corespund intereselor și necesităților în mare măsură, iar pentru 38% – parțial. Doar câte 1 student au dat răspunsuri negative la această întrebare. În an. univ. 2016-2017 nimeni nu a răspuns negativ, subiectele propuse de cadrul didactic corelând cu interesele și nevoile acestora în mare măsură (57%) sau parțial (43%) (Figura 5).

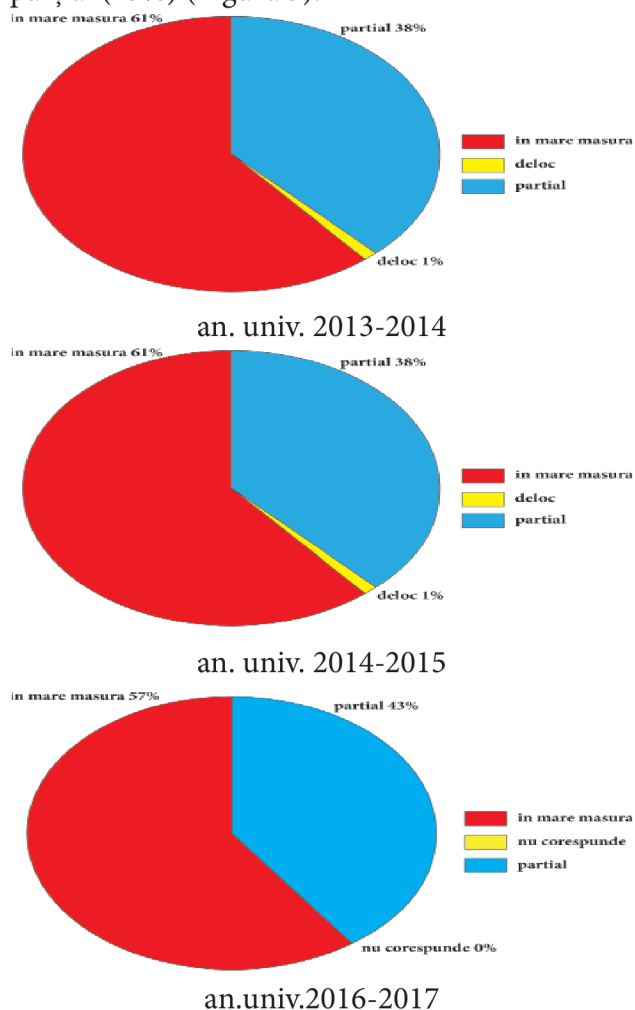

Fig.5. Răspunsurile studenților la întrebarea „În ce măsură temele propuse de profesor corespund intereselor și necesităților Dvs.?”

Totodată, cele mai interesante subiecte pentru studenți au fost, în an. univ. 2013-2014: temele ce vizează formarea deprinderii de comunicare corectă (45%), modelele de acte oficiale (9%), aceste răspunsuri demonstrând încă o dată utilitatea cursului; textele literare (21%) și suplimentele la temele studiate (curiozitățile, proverbele și afo-

rismele, materialul de presă analizat etc.) – 22%, acestea constituind argumente în plus pentru caracterul atractiv al disciplinei (Figura 6).

În an. univ. 2014-2015, subiectele care țin de formarea deprinderilor de comunicare corectă au fost menționate printre preferințele unui număr și mai mare de studenți – 65%, fragmentele literare – 14% și materialul suplimentar utilizat de profesor – 12%. Subiectele și exercițiile de cultivare a vorbirii corecte, unul dintre obiectivele majore ale cursului de CCLS, i-au atras și în acest an (2016-2017) pe studenții Facultății de Kinetoterapie (53%), iar materialele suplimentare selectate pentru formarea atitudinilor și realizarea feedback-ului au fost considerate cele mai interesante de către 29% dintre studenți (Figura 6).

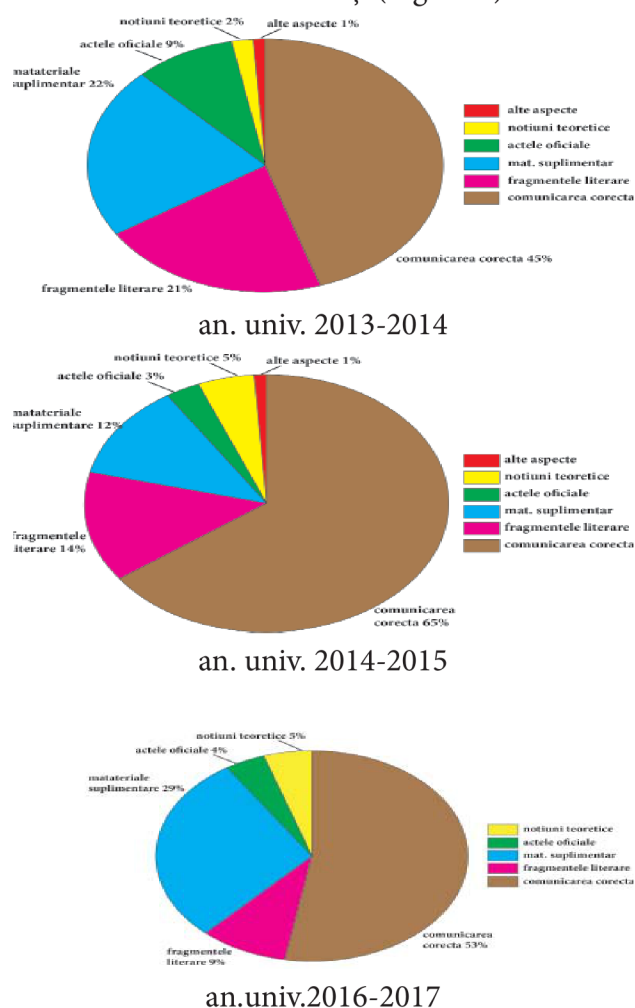

Fig. 6. Răspunsurile la întrebarea „Ce subiecte V-au plăcut cel mai mult la lecțiile de CCLS?”

În același timp, am încercat să aflăm dacă discipolii noștri ar dori să fie diversificat conținutul materiei predate. Răspunsurile înregistrate au scos în evidență faptul că, în an. univ. 2013-2014, studenții au dorit să completeze conținutul di-

dactic la CCLS cu teme ce vizează relațiile interumane (36%), cu mai multe texte științifice, care ar contribui la consolidarea lexicului de specialitate (34%), precum și cu mai multe fragmente din literatura artistică (15%).

Totodată, 12% dintre studenți au fost satisfăcuți de conținutul actual al disciplinei CCLS și nu au dorit să modifice nimic. În an. univ. 2014-2015, temele ce vizează relațiile interumane (34%), textele științifice (36%) și fragmentele din operele literar-artistice (20%) au constituit subiectele menționate de studenți. Iar 10% dintre respondenți nu au dorit modificări de conținut. Aceste rezultate reflectă, după părerea noastră, caracterul variat al intereselor studenților. În an. univ. 2016-2017, distribuția răspunsurilor diferă neesențial: 44% consideră că ar trebui introduse mai multe subiecte vizând relațiile interumane, 27% – texte științifice, 12% – texte literare, iar 17% – nimic (Figura 7).

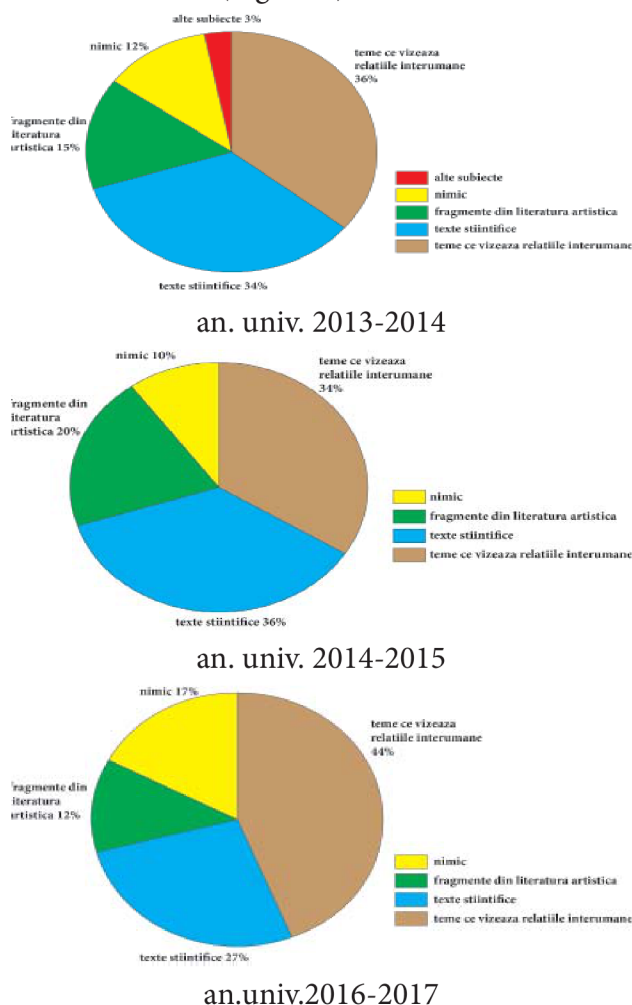

Fig. 7. Răspunsurile studenților la întrebarea „Ce subiecte ați dori să mai fie incluse în conținutul disciplinei CCLS?”

Menționăm că aceste răspunsuri au fost înregistrate după ce la orele de CCLS au început să fie practicate mai multe sarcini cu caracter aplicativ-profesional, precum susținerea unui discurs la o temă de specialitate, elaborarea unui chestionar, studii de caz, analiza unor articole din literatura științifică și a unor texte publicistice etc.

Următoarele întrebări au vizat utilitatea competențelor formate în cadrul orelor de CCLS în mediul extraauditiv: influența cursului asupra dezvoltării unei culturi a comunicării în afara orelor (Figura 8) și importanța lui asupra formării competențelor de comunicare corectă în viața cotidiană (Figura 9).

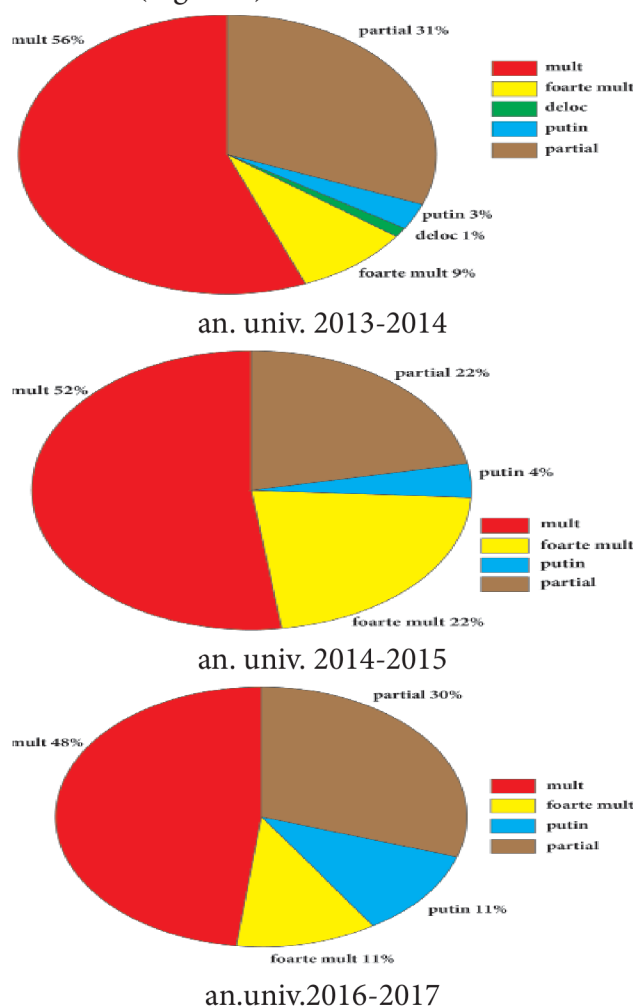

Fig. 8. Răspunsurile studenților la întrebarea „În ce măsură competențele formate în cadrul cursului de CCLS au contribuit la formarea unei culturi a comunicării în afara orelor?”

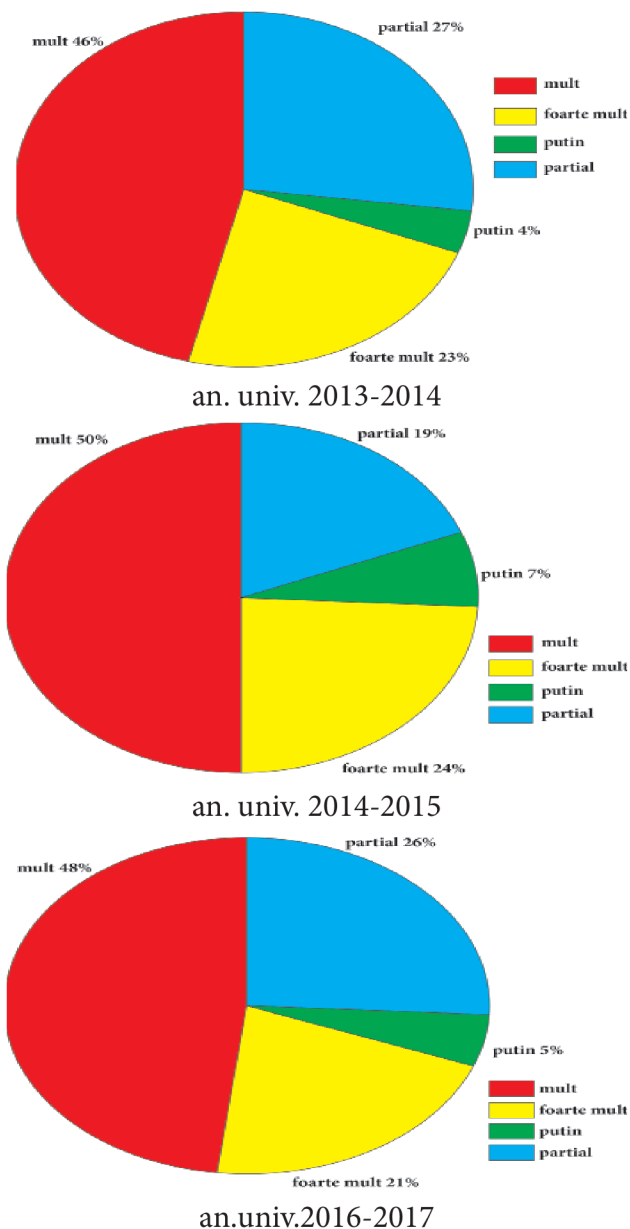

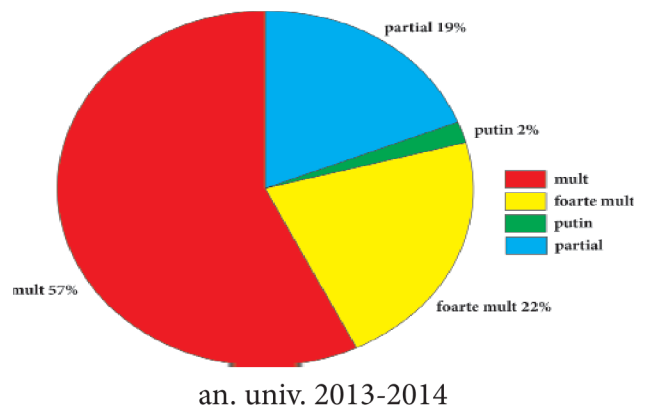
Fig. 9. Răspunsurile studenților la întrebarea „În ce măsură a influențat acest curs asupra formării deprinderilor de exprimare corectă în limba română?”

În an. univ. 2013-2014, 9% dintre subiecți considerau că influența CCLS asupra formării competențelor de comunicare în afara orelor a fost foarte mare, 56% – că acest curs a influențat mult, 31% – parțial și doar 1 student (1%) a considerat această influență nulă, iar 3 studenți (3%) – redusă. În an. univ. 2014-2015, competențele formate în cadrul cursului de CCLS au contribuit la formarea unei culturi a comunicării în afara orelor în măsură foarte mare – 22%, mare – 52%, parțial – 22%. În an. univ. 2016-2017, răspunsurile au fost distribuite după cum urmează: foarte mult

– 11%, mult – 48%, parțial – 30%, puțin – 11%. Aceste cifre reflectă, după părerea noastră, o tendință stabilă de aplicare a cunoștințelor acumulate în timpul orelor, dar și utilitatea cursului.

În an. univ. 2013-2014, importanța CCLS pentru formarea deprinderilor de exprimare corectă în limba română este foarte mare pentru 23% dintre studenți, mare pentru 46%, parțială pentru 27%, ceea ce ne-a motivat să insistăm și în continuare asupra temelor ce vizează formarea acestor competențe în cadrul disciplinei analizate. Răspunsurile de tip „puțin” au alcătuit 4%, iar „deloc” – 0. Aceeași tendință se manifestă și în anii următori. În an. univ. 2014-2015: foarte mult – 24%, mult – 50%, parțial – 19%, puțin – 7%, deloc – 0. În an. univ. 2016-2017: foarte mult – 21%, mult – 48%, parțial – 26%, puțin – 5%, deloc – 0.

„În ce măsură studiarea acestei discipline V-a motivat să Vă perfecționați în continuare modul de exprimare în limba română?” a fost următoarea întrebare adresată studenților. În an. univ. 2013-2014, motivarea pentru o perfecționare continuă ulterioară este foarte mare în cazul a 22% și mare pentru 57%, parțială pentru 19% dintre respondenți, fapt datorat în mare parte nu doar conținutului interesant al disciplinei, ci și eficienței strategiilor didactice aplicate în cadrul orelor. Doar 2% au optat pentru varianta de răspuns „puțin” și nimeni nu a răspuns „deloc”. În an. univ. 2014-2015, studiarea disciplinei CCLS i-a motivat pe studenții anului I să-și perfecționeze în continuare modul de exprimare în limba română: foarte mult – 29%, mult – 54%, parțial – 13%, puțin – 4%, iar în an. univ. 2016-2017, foarte mult – 24%, mult – 50%, parțial – 22%, puțin – 4%. Nu a fost înregistrat niciun răspuns negativ (Figura 10).

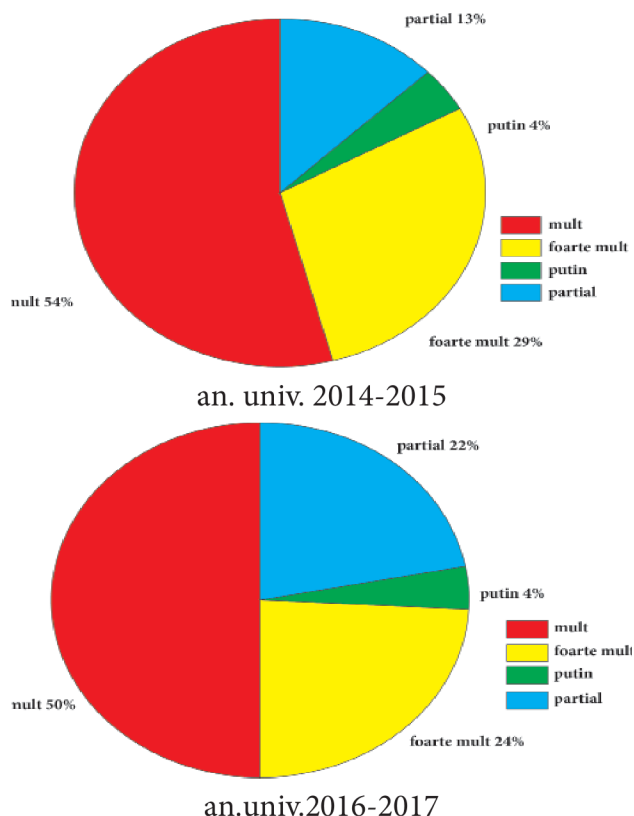

Fig. 10. Răspunsurile studenților la întrebarea „În ce măsură studierea acestei discipline V-a motivat să Vă perfecționați în continuare modul de exprimare în limba română?”

Totodată, marea majoritate a studenților au afirmat că, dacă ar avea posibilitatea, ar studia și în continuare CCLS: 81% în an. univ. 2013-2014, 80% în an. univ. 2014-2015 și 78% în an. univ. 2016-2017. Cea mai mare parte a respondenților consideră că numărul de ore necesare pentru formarea unui nivel suficient de comunicare în cadrul cursului de CCLS este mai mare decât cel alocat: în an. univ. 2013-2014, ar fi dorit să fie mărit numărul de ore alocate cursului de CCLS până la 90 de ore – 27%, până la 120 ore – 33%, peste 120 ore – 13%. În an. univ. 2014-2015: 90 ore – 36%, 120 ore – 36%, mai multe – 3%. Doar 22% dintre respondenți au considerat că sunt suficiente 60 ore, iar 3% – 30 ore. În anul curent, 19% dintre studenți consideră că ar fi necesare 90 ore, 54% – 120 ore, 4% – peste 120 ore.

În final, respondenții au fost rugați să evalueze pe o scală de la 1 la 10 importanța CCLS pentru formarea lor profesională. Observăm că rolul acestei discipline de studii a fost apreciat ca fiind foarte mare. În an. univ. 2013-2014, 27 de respondenți (30%) i-au acordat numărul ma-

xim de 10 puncte, iar 36 de persoane (41%) – 9 puncte. Nota 8 – 20 persoane (22%), iar nota 7 – 6 persoane (6%). În an. univ. 2014-2015, cei mai mulți studenți au acordat importanță maximă studierii CCLS (nota 10 – 48%, nota 9 – 41%), iar 11% au selectat variantele de răspuns „8” și „7”. În an. univ. 2016-2017, 46% au acordat cursului de CCLS nota 10, 36% – nota 9, 16% – nota 8, iar 2% – nota 7. Alte răspunsuri nu au fost înregistrate (Figura 11). Acest fapt reflectă rolul deosebit pe care îl are, în opinia studenților, disciplina „Cultura comunicării și limbajul de specialitate” în procesul de formare a competențelor profesionale ale viitorilor specialiști în domeniul culturii fizice de recuperare.

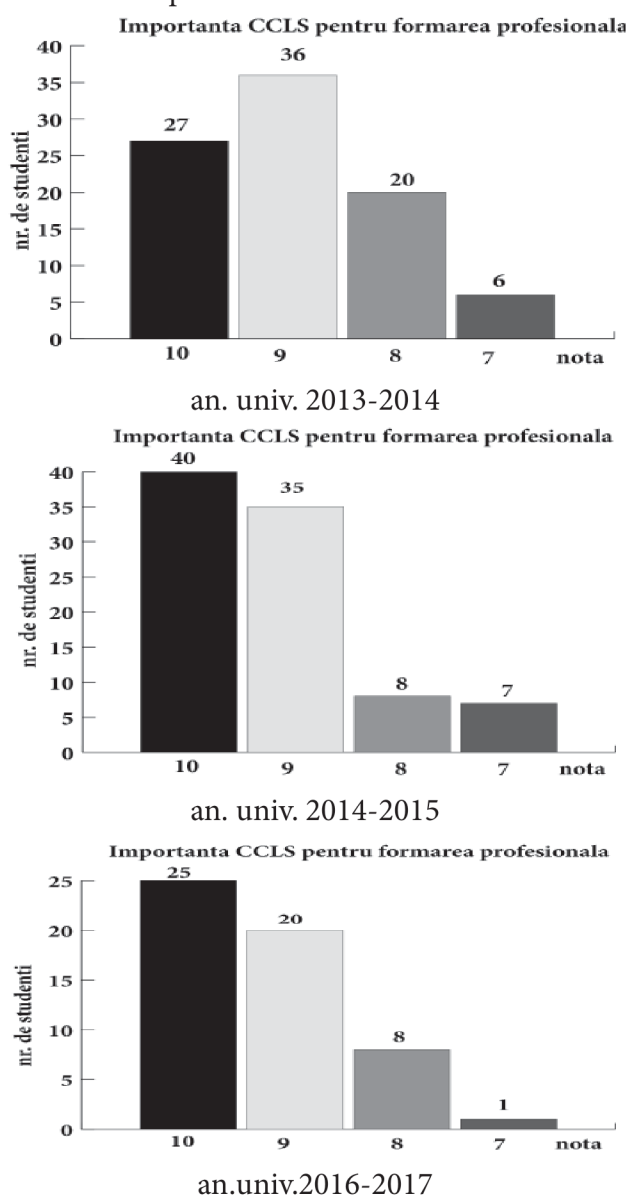

Fig. 11. Răspunsurile studenților la întrebarea „Pe o scală de la 1 la 10, apreciați importanța CCLS pentru formarea profesională.”

Concluzii și recomandări

Studiul întreprins a scos în evidență atitudinea pozitivă constantă a studenților și înalta lor apreciere pentru modul în care este organizat procesul didactic la orele de cultura comunicării și limbajul de specialitate:

1. Majoritatea covârșitoare a respondenților (în medie, 96%) conștientizează importanța însușirii acestui curs pentru formarea lor profesională. Pentru cei mai mulți dintre ei, lecțiile de cultura comunicării reprezintă o șansă de afirmare profesională în viitor (41% în an. univ. 2013-2014, 36% în an. univ. 2014-2015 și 43% în an. univ. 2016-2017), o posibilitate de exprimare în cadrul orelor (31%, 36% și, respectiv, 28%) sau o necesitate (17%, 20% și, respectiv, 21%).

2. Pe parcursul întregii perioade de referință, interesul pentru studierea CCLS se menține constant: în fiecare an universitar, studenții și-au apreciat interesul ca fiind foarte înalt și înalt (însurate, aceste două variante de răspuns alcătuiesc circa 47% în an. univ. 2013-2014, 53% în an. univ. 2014-2015, 48% în an. univ. 2016-2017) sau mediu (50%, 45% și, respectiv, 53%). Interesul crescut față de acest curs a fost condiționat în special de necesitatea acestor competențe în viața cotidiană (în medie 42%) și în activitatea profesională ulterioară (în medie 34%), de profesionalismul cadrului didactic-titular al cursului (8%) și de conținutul interesant al disciplinei (11%).

3. Analiza comparativă a răspunsurilor înregistrate pe parcursul celor trei ani universitari a relevat și cele mai atractive aspecte ale disciplinei: climatul psihologic adecvat (33%, 32% și, respectiv, 52%), strategiile didactice aplicate de profesor (25%, 22% și, respectiv, 18%), posibilitatea de a-și consolida cunoștințele de specialitate (21%, 25% și, respectiv, 17%), conținutul interesant al disciplinei (20%, 21% și, respectiv, 13%). Astfel, se observă o deplasare a accentului de pe conținuturi pe modalitățile de formare a competențelor, în anul curent studenții apreciind în primul rând modul în care a fost organizat cursul de CCLS.

4. Cele mai utile subiecte au fost, după părerea studenților, temele care vizează formarea deprinderii de comunicare corectă (45%, 65% și, respectiv, 53%), materialul suplimentar și intuitiv (curiozități, aforisme, texte publicistice și beletristice), selectat de profesor pentru consolidare și pentru realizarea feedback-ului (43%,

26% și, respectiv, 38%).

5. Utilitatea competențelor formate la lecții pentru activitatea realizată în afara orelor a fost apreciată de majoritatea respondenților ca fiind foarte mare (9%, 22%, 11%) și mare (56%, 52%, 48%). Aceste cifre reflectă, după părerea noastră, o tendință stabilă de aplicare a cunoștințelor acumulate, dar și valoarea aplicativ-integratoare a acestora.

6. Importanța CCLS pentru formarea deprinderilor de exprimare corectă în limba română, unul dintre obiectivele majore ale cursului, este considerată a fi foarte mare (23%, 24% și, respectiv, 21%), mare (46%, 50% și, respectiv, 48%), parțială (27%, 19% și, respectiv, 26%), ceea ce ne-a determinat să insistăm și în continuare asupra temelor ce vizează formarea competențelor respective în cadrul disciplinei analizate. Totodată, studierea CCLS i-a motivat pe studenți pentru o perfecționare continuă a deprinderilor de comunicare corectă în limba română: foarte mult (22%, 29% și, respectiv, 24%) și mult (57%, 54% și, respectiv, 50%).

7. Marea majoritate a respondenților au afirmat că, dacă ar avea posibilitatea, ar studia și în continuare CCLS (81%, 80% și, respectiv, 78%). Circa 76% consideră că numărul de ore alocate în prezent studierii cursului este prea mic pentru formarea unui nivel suficient al competențelor de comunicare, menționând că ar fi necesare 90 de ore (în medie 27%), 120 ore (în medie 44%) sau chiar peste 120 de ore (7%).

Dat fiind că, deocamdată, majorarea numărului de ore nu pare a fi un obiectiv realizabil, eforturile noastre se vor orienta și în continuare în direcția sporirii calității procesului de formare a competențelor comunicative la orele predate prin: perfecționarea continuă a curriculumurilor disciplinare și a proiectării didactice de toate nivelurile; desăvârșirea suporturilor de curs elaborate, inclusiv a celor oferite în format electronic; evitarea supracondensării conținutului informațional al procesului didactic; aplicarea celor mai eficiente tehnologii și strategii didactice, diversificarea și sporirea gradului de atractivitate al acestora; îmbinarea optimă a metodelor de predare cu activitățile de învățare și cu demersurile evaluative; asigurarea activității individuale și a celei diferențiate pentru studenții cu diferit nivel de cunoaștere a limbii și cu specializări diferite;

utilizarea adecvată a mijloacelor tehnice auxiliare și a sistemelor multimedia în procesul pregătirii de lecții și în cadrul lor; proiectarea și realizarea unor acțiuni extracurriculare cu caracter forma-

tiv; asigurarea continuității secvențelor instruirii ș.a. Toate aceste acțiuni vor întregi dimensiunea aplicativ-integratoare a obiectului de studii „Cultura comunicării și limbajul de specialitate”.

Referințe bibliografice:

1. Ardelean A., Mândruț O. (coord.). *Didactica formării competențelor*. Arad, 2012. p. 36. (online). Disponibil: <http://www.uvvg.ro/cdep/wp-content/uploads/2012/06/Didactica-competente-final.pdf>. accesat la 12.06.2017.
2. *Ghid practic al evaluatorului de competențe profesionale*, Consiliul Național al Formării Profesionale a Adulților. 2005, p.3. Disponibil: <http://www.patrosec.ro/wp-content/uploads/2016/12/ghid-eval-cp.pdf>; accesat la 14.06.2017.
3. Goraș Postică V. *Formarea de competențe profesionale în contextul actual al învățământului superior*. În: *Studia Universitatis Moldaviae, Chișinău*, 2013, nr. 5 (65), p.32).
4. *Ordinul nr. 1030 din 06 decembrie 2016 cu privire la educația interculturală a studenților*.